

หลักสูตรอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่ (การสานพัดและการสานชะลอม)

จำนวน 20 ชั่วโมง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอXXXXX

- ☐ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ☐ กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรม ☒ กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและบริการ
☐ กลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์ ☐ กลุ่มอาชีพช่างพื้นฐาน

ความเป็นมา

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พ.ศ. 2554 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ทั้งด้านประชากร การเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเชื่อมโยงสังคมเศรษฐกิจภูมิภาคอาเซียน ระดับภูมิภาคและระดับโลก จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายประชาชนได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต และการพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งจำเป็นต้องใช้วิธีการและรูปแบบที่หลากหลายตามความต้องการและความสนใจของประชาชนทุกกลุ่ม ช่วงวัย โดยเน้นกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาคิดเป็นและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรมส่งเสริมการเรียนรู้ จึงได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่องโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการงานและอาชีพให้มีความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ในระดับพื้นฐาน ระดับกึ่งฝีมือ และระดับฝีมือที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือเพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้มีการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการ ที่หลากหลายและทันสมัย สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง และจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้แก่มูลนิธิเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้ง การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน ด้วยรูปแบบการประชุมสัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ รูปแบบอื่นๆ ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นการสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นพลเมืองดี เศรษฐกิจชุมชน และการอนุรักษ์พัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการจัดการศึกษาต่อเนื่องหลักสูตรเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาระบบคลังหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องให้ได้มาตรฐานและสะดวกต่อการใช้งาน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่ (การสานพัดและการสานชะลอม) เป็นหลักสูตรที่เกิดจากความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จากการสำรวจความต้องการที่สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชน อีกทั้งสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หลักสูตรอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่ (การสานพัดและการสานชะลอม) ยังสามารถประกอบเป็นอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสร้างทักษะในการทำผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่ (การสานพัดและการสานชะลอม)
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถลดรายจ่าย เสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

ระยะเวลาตลอดหลักสูตรการทำหลักสูตรอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่ (การสานพัดและการสานชะลอม) จำนวน 20 ชั่วโมง แบ่งเป็น

ภาคทฤษฎี จำนวน 1 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ จำนวน 19 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ช่องทางการประกอบอาชีพ การทำ ผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่ (การสานชะลอมและการสานพัด)	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะ ในการสานพัดและการสานชะลอมได้ 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างอาชีพและรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว	ความรู้เบื้องต้นในการทำผลิตภัณฑ์จากจักสานจากไม้ไผ่ 1 ความหมายของการทำผลิตภัณฑ์จากจักสานจากไม้ไผ่ 2 วิธีการทำผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่ (การสานพัดและการสานชะลอม) 3 ประโยชน์ของการทำผลิตภัณฑ์จากจักสาน(การสานพัดและการสานชะลอม)	1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารใบความรู้เพื่อนำข้อมูลการคิด วิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพ 2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จากจักสานจากไม้ไผ่ 3. ครูผู้เรียนและผู้รู้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความเป็นมาของทำผลิตภัณฑ์จากจักสานจากไม้ไผ่	30 นาที	
2	ทักษะการประกอบอาชีพ	เพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	1. การสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ (การสานชะลอม) 2. การสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ (การสานพัด)	1. วิทยากรบรรยายและสาธิต การทำชะลอมและการสานพัด 2. ผู้เรียนเรียนรู้และฝึกการสานชะลอมและการสานพัด		19 ชั่วโมง
3	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	1.เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนในการบริหารจัดการเรื่องการตลาดและการบริหารความเสี่ยง	3.1 การบริหารจัดการการ (การสานชะลอมและการสานพัด) 3.2 การจัดการตลาดในการ (การสานชะลอมและการสานพัด) 3.3 การจัดการความเสี่ยง 3.4 การวางแผนการดำเนินงาน	1.วิทยากรบรรยายเรื่องช่องทางการตลาดการบริหารจัดการ การบริหารความเสี่ยงและการวางแผนการดำเนินงานการสานพัดและการสานชะลอม - แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เรียน	30 นาที	

สื่อการเรียนรู้

1. วัสดุที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ
2. แผ่นพับ/ใบความรู้

การวัดผลและประเมินผล

1. การสังเกต การสอบถาม
2. ผลงาน ชิ้นงาน

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานที่มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นายมงคลชัย ศรีสะอาด)

ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดอุทัยธานี

ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดอุทัยธานี
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอหนองฉาง

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยากร..... ☒ กลุ่มสนใจ ☐ กลุ่มชั้นเรียน ☐ รายบุคคล.
 หลักสูตรอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่ (การสานพัดและการสานชะลอม) จำนวน...20...ชั่วโมง...(เรียนวันละ 5 ชั่วโมง)
 ระหว่างวันที่ เวลาเรียน.....09.00 - 15.00..... น.
 สถานที่จัดการเรียน.....

วัน เดือน ปี	เวลา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	เรียนวันละ 5 ชม.
วันที่ 1	09.00 - 10.00 น.	1.วิทยากรอธิบายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการสานพัดและการสานชะลอม 2. วิทยากรอธิบายขั้นตอนการจักสานจากไม้ไผ่ - การสานพัด - การสานชะลอม	30 นาที
	13.00-15.00 น.	วิทยากรอธิบายและสาธิตขั้นตอนการสานชะลอม 1. นำไม้ไผ่มาผ่าแล้วจักเป็นเส้นตอกเท่าๆ กัน ขนาดประมาณ 1-2 มิลลิเมตร 2. นำเส้นตอก 7 หรือ 9 เส้น มาถักไขว้กัน ส่วนนี้เรียกว่าโค้งหมวก 3. นำเส้นโค้งหมวกมาเย็บเป็นหมวกขนาดต่างๆ 4. ไม้ตอกไม้ไผ่กว้างประมาณ 0.4 เซนติเมตร ยาว 50 เซนติเมตร จำนวน 15 เส้น 5. ไม้ตอกขนาดเส้นเล็กกว้าง 0.2 เซนติเมตร ยาว 50เซนติเมตร 1 เส้น	4 ชั่วโมง 30 นาที
วันที่ 2	09.00-15.00 น.	1. นำไม้ มาสานโดยใช้ไม้ตอก 2 เส้น วางไขว้เป็นตัว X 2. นำไม้ตอกอีก 2 เส้นสานขัดด้านบนและด้านล่าง 3. นำไม้ตอกสานขัด 3 ทิศทางให้ได้ด้านละ 4 เส้น รวมเป็นไม้ตอกทั้งหมด 12 เส้น 4. ไม้ตอกทุกเส้น จะขัดกันธรรมดา ยก 1 ซ้ำม 1 จะได้รูปหกเหลี่ยมเป็นจุดศูนย์กลาง 1 รูปและมีรูปหกเหลี่ยมล้อมรอบ จำนวน 6 รูป 5. การขึ้นเป็นตัวชะลอม ให้เลือกจับมุมใดมุมหนึ่งนำไม้ตอกสานขวางจนรอบเป็นวงกลม ปลายไม้ตอกที่รอบให้ทับซ้อนกับจุดเริ่มต้นจนหมดความยาวของไม้ตอก 6. ใช้ไม้ตอกสานลักษณะเดียวกันอีก 2 เส้นโดยรอบจะได้ชะลอมขนาดย่อม 7. นำไม้ตอกเส้นเล็กสานขัดรอบบนสุดกันหลุด เสร็จสมบูรณ์	5 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยากร..... ☒ กลุ่มสนใจ ☐ กลุ่มชั้นเรียน ☐ รายบุคคล
 หลักสูตรอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่ (การสานพัดและการสานชะลอม) จำนวน...20...ชั่วโมง...(เรียนวันละ 5 ชั่วโมง)
 ระหว่างวันที่ เวลาเรียน.....09.00 - 15.00.....
 สถานที่จัดการเรียน.....

วัน เดือน ปี	เวลา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
วันที่ 3	09.00-15.00	1. การเลือกไม้สานพัด เลือกลำไผ่ยาวตรง ๆ ดูสีผิวของลำไม้ไผ่ ไม่อ่อนหรือแก่จนเกินไป ไม้ไผ่ที่กำลังพอดีผิวไม้ไผ่เป็นมัดปลากด ถ้าไม้แก่ผิวจะออกเขียว เข้มไปทางแดงหรือน้ำตาล 2. การจักตอก เมื่อตัดไม้ไผ่สีสุกมาเป็นลำแล้ว นำมาทอนหรือตัดเป็นปล้อง ๆ โดยใช้เลื่อยมือเดียว หรือเลื่อยลันดา โดยตัดข้อทิ้งไปด้วย พยายามตัดให้ตรง ๆ ลงไป ระวังอย่าให้ไม้แตก ความยาวแต่ละ ปล้องยาวประมาณ 1 ฟุต แล้วจักเป็นตอก 3. การสานก่อก่อนเป็นแผง 3.1 โดยมากนิยมสานเป็นลาย 3 หมายถึง ยกตอก3 เส้น ชัดตอก 3 เส้น หรือเรียกว่ายก 3 ข่ม 3 เป็นชั้นบันได แต่ถ้าจะให้เปลี่ยน เป็นดอกหรือเป็นรูปทรงอะไรนั้น อยู่ที่เทคนิคของผู้สาน	5 ชั่วโมง
วันที่ 4	09.00-15.00	4.การใส่ด้ามพัดสาน นำด้ามพัดที่เหลาแล้วมาประกอบด้ามโดยใช้ตะปูหัวกลมตอก ลงตามรูที่เจาะไว้ แล้วพับปลายตะปูทั้งสอง ยึดติดให้แน่น เพื่อให้ พัดสานมีความคงทน 5.จากนั้นก็นำไม้มาสานเป็นลายต่างๆ เช่น ลายสอง ลายสาม และการสานจะต้องใช้ความชำนาญมากเพื่อที่พัดจะได้ออกมา สวยงาม นำใช้ตามที่ต้องการ วิธีการสานขัด (ลายขัดแคะหรือเรียกว่าลาย 1) 1. วางวัสดุเส้นสานโดยทับ 1 เส้น ยก 1 เส้น เส้นสลับกันไป ตลอดแนว 2. สอดวัสดุเส้นสานโดยทับ 1 เส้น ยก 1 เส้น สลับกันไปตลอด แนว 3. สานเส้นที่ 2-3-4 คล้ายเส้นที่ 1 แคะขัดสลับไปเรื่อย ๆ จนเสร็จ ตามต้องการ 4. ตรวจสอบความเรียบร้อย ทาแล็คเกอร์เคลือบเงาเพื่อเพิ่มความ แข็งแรงและความสวยงาม	5 ชั่วโมง

ลงชื่อ.....วิทยากร
 (.....)
 วันที่/...../.....